

Atnaujintos tuberkuliozės diagnostikos ir gydymo rekomendacijos

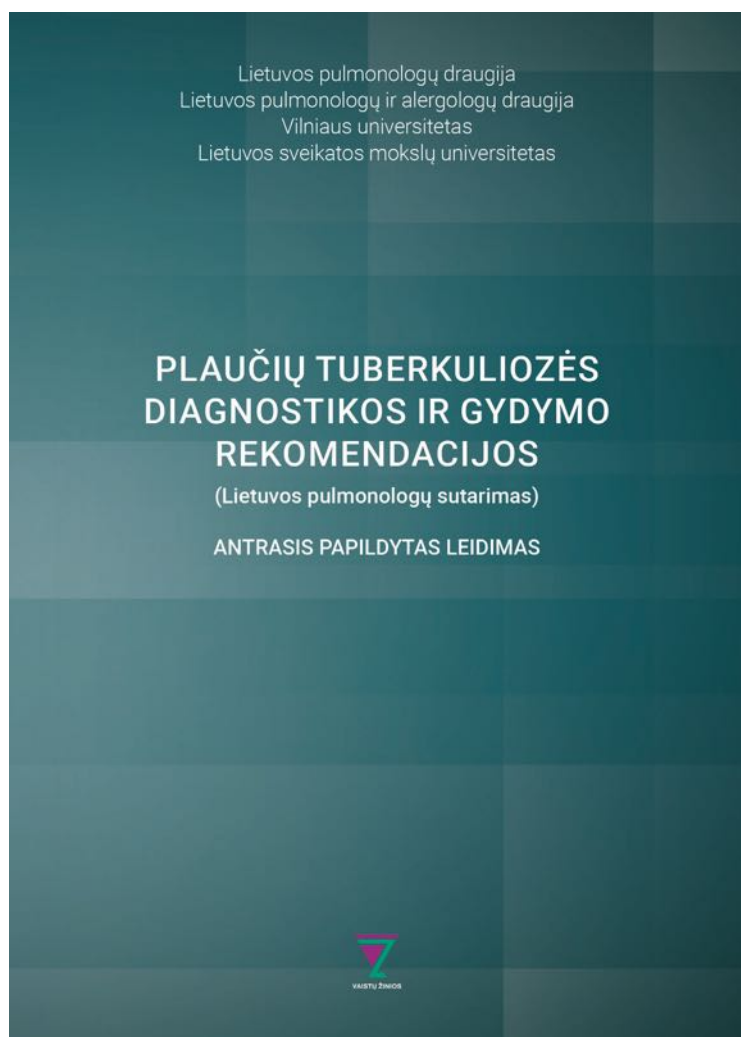
GRETA MUSTEIKIENĖ
LSMU MA Pulmonologijos klinika

COVID-19 pandemijos metu visame pasaulyje stebėtas naujų tuberkuliozės atvejų skaičiaus mažėjimas. Manoma, kad šį pokytį lėmė ne izoliacija ir kaukių bei respiratorių nešiojimas, o sumažėjęs sveikatos apsaugos paslaugų prieinamumas, todėl sergamumas tuberkulioze vėl išaugo. Atsižvelgiant į po pandemijos visame pasaulyje vėl kylančius naujų tuberkuliozės atvejų nustatymo skaičius, prognozės, panašu, išsipildė. Nors Lietuvoje sergamumas tuberkulioze dar nepasiekė 2018–2019 m. lygio, vis tik galima matyti didesnę nustatytą šios ligos atvejų skaičių, lyginant su 2020–2021 m.

Tuberkuliozės mikobakterija vis dar išlieka pirmajame trejetuke tarp infekcinių ligų, sukeliama vieno infekcijos sukėlėjo, ir kurios sukelia daugiausia žmonių mirčių per metus. Lietuvoje mirtingumas nuo tuberkuliozės nėra didelis, tačiau Lietuva Europoje išlieka didelio tuberkuliozės prioriteto šalimi, kurioje tarp naujų tuberkuliozės atvejų nustatoma viena didžiausių vaistams atsparia tuberkulioze sergančių pacientų dalis.

2018 m. bendradarbiaujant Lietuvos pulmonologų draugijai, Lietuvos pulmonologų ir alergologų draugijai, Vilniaus universitetui ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetui išleistos tuberkuliozės diagnostikos ir gydymo rekomendacijos. Tačiau jau po poros metų Pasaulio sveikatos organizacija, Europos respiratologų draugija, Amerikos krūtinės ląstos draugija, besiremiamos visame pasaulyje atliktais tyrimais su naujausiais tuberkuliozei gydyti skirtais vaistais, pakeitė vaistams atsparios tuberkuliozės gydymui rekomenduojamas schemas. Atsiradus naujiems įrodymais pagrįstiems tuberkuliozės gydymo režimams, klinikinėje praktikoje pateikus naujus vaistus tuberkuliozei gydyti, atsirado poreikis ir mums rekomendacijas peržiūrėti, papildyti bei atnaujinti.

Rekomendacijų autoriai (Rolandas Zablockis, Edvardas Danila, Skaidrius Miliauskas, Kęstutis Malakauskas, Edita Davidavičienė, Laima Vasiliauskaitė, Greta Musteikienė, Kęstutis Miškinis, Raimonda Matulionytė, Astra Vitkauskienė) rekomendacijose pateikia atnaujintus tuberkuliozės epidemiologinius duomenis Lietuvoje, detaliau aprašo tuberkuliozės plitimą, rizikos veiksnius susirgti, ligos patogenezę. Pateikiami tuberkuliozės diagnostikos algoritmai, reikalavimai ambulatoriniam tuberkuliozės gydymui. Lyginant su pirmuoju rekomendacijų leidimu 2018 m., išplėstas ir atnaujintas tuberkuliozės laboratorinės diagnostikos skyrius. Pakeistos tuberku-

liozės diagnozės rašymo rekomendacijos, pridėdant atvejo registracijos kategoriją ir atsparumą vaistams. Ne mažiau svarbus darbas, tenkantis gydytojams, nustačiusiems tuberkuliozę, – tuberkuliozės atvejo registracija ir visuomenės sveikatos institucijų informavimas kontaktų paieškai, todėl nutarta rekomendacijose pateikti ir pildomų registracijos formų sąrašą. Turbūt svarbiausi leidinio atnaujinimai – tuberkuliozės gydymo rekomendacijos. Kaip minėta, per pastaruosius metus pasaulyje ženkliai keitėsi tuberkuliozės gydymo schema. Atnaujinta ne tik vaistams atsparios tuberkuliozės gydymo schema, kur keitėsi vaistų pasirinkimo

pirmumas. Iš tuberkuliozės vaistų sąrašų visame pasaulyje išbraukiami kanamicinas ir kapreomicinas, kurių sukeliama žala gydant tuberkuliozę, tyrimų duomenimis, gali viršyti naudą. Rekomendacijose taip pat pateikiamos alternatyvios, trumpesnės, naujos vaistams jautrios ir vaistams atsparios tuberkuliozės gydymo schemas. Atskirai aptariama ekstrapulmoninė tuberkuliozė bei latentinė tuberkuliozės infekcija.

Tikimės, kad šios rekomendacijos bus naudingos su tuberkulioze sergančiais asmenimis dirbantiems specialistams ir palengvins klinikinius sprendimus kasdienėje praktikoje.